

In het atelier van Corinne Bonsma 2020

Door Marjolein Blaauwbroek

Iedere dag kijken, componeren en herstructureren is wat Corinne Bonsma doet in haar lichte atelier aan het Spaarne. Haar schilderwerk is figuratief, maar tegelijkertijd abstract. Tweedimensionaal, maar ook driedimensionaal. Speels en toch geordend. Ze speelt gecontroleerd met de herkenbaarheid en de onderliggende betekenis van objecten en emoties. Oftewel met het bewuste en het onderbewuste.

Corinne Bonsma (1959) heeft een Hollandse vader, maar is opgegroeid Zwitserland. In 1984 kwam ze naar Nederland om als artist in residence aan de slag te gaan bij de Ateliers '63 en is sindsdien in Nederland gebleven. Op de kunstacademie in Zwitserland ontwierp ze voornamelijk meubels uit plaatmateriaal. Op de Ateliers '63 had zij toen niet de ruimte noch het materiaal voor. Al snel verschenen de alledaagse voorwerpen op het doek en zijn daar tot op de dag van vandaag gebleven. In 2015 won ze de Jeanne Oosting Prijs voor Schilderkunst voor haar oeuvre en haar werk wordt tentoongesteld in Nederland, Zwitserland en Duitsland.

Uitschakelen en herstructureren

Het proces van Corinne start met een blanco vel en een potlood of penseel. "Ik schakel alles uit en begin te tekenen. Snel verschijnen er vormen, vlakken en lijnen." Het creatieve proces komt op gang. Puur infinitief. Hierna start het kijken en selecteren. Bepaalde delen uit de tekeningen isoleert ze, herstructureert ze en brengt ze samen voor een nieuw werk.

De opbouw van haar schilderijen is tevens een aaneenschakeling van weghalen en toevoegen. Alleen hier laat ze niets aan het toeval over. Elke stap wordt bewust genomen. Elke kleur wordt bewust gekozen. Vlak over vlak. Kleur over kleur. Schilderen blijft voor haar een eeuwige zoektocht. Ze probeert zich zo weinig mogelijk aan te trekken van kunststromingen. "Ik heb nooit commercieel gedacht. Schilderen is voor mij iets magisch. Het is een verlengstuk van mijzelf, van wat ik zie en ervaar. Op deze manier kan ik trouw blijven aan mijzelf. Ieder vlak heeft een emotionele waarde. Dit breng ik geconcentreerd aan, wis ik weer weg door er overheen te schilderen of af te schuren, zodat ik er later weer dunnetjes overheen kan gaan." Zo gaan wij ook met onze emoties om. Sommige emoties komen naar de oppervlakte en worden zichtbaar. Sommige mogen zichtbaar blijven, andere stoppen we graag weg, laten we los of mengen we met andere ervaringen. Het schilderproces van Corinne is dan ook nauw verbonden met haar eigen persoonlijke ontwikkeling.

Continue focus

Tussen het schilderen door schakelt ze over naar tekenen. Op papier test ze diverse kleuren combinaties en composities om het vervolgens op het doek te kunnen toepassen. Uiteindelijk is het tijd om het werk te laten rusten. Zodat de focus verzacht en er ruimte ontstaat om te kunnen accepteren dat het werk af is of dat er toch nog iets kleins aan moet worden toegevoegd. Ze doet er alles aan om het proces bewust te doorlopen en geen overhaaste beslissingen te nemen. Bij het scheppen van haar kunst is deze continue focus belangrijk, want het openstellen van creativiteit vraagt volgens haar om een bepaald level van denken. Bijna dagelijks komt Corinne naar haar atelier, soms alleen om te kijken of te lezen. Het proces gaat dan onderbewust op de achtergrond verder.

Corinne wil graag in haar werk een wereld laten zien die op het eerste oog niet persé zichtbaar is. “Ik observeer graag vanuit het oogpunt van kind zijn en de verhoudingen van een kind ten opzichte van de rest van de wereld. Een kind is nog niet gevormd, wellicht net zo blanco als het doek waarmee ik begin, leeft nog meer in een droomwereld en heeft daardoor ook de ruimte om anders naar de wereld om ons heen te kijken.” Deze manier van redeneren sluit aan bij haar grote interesse in de psychologie. Waar zijn we ons van bewust? Wat speelt zich af in ons onderbewuste? En hoe kan ik dat zichtbaar maken in mijn eigen beeldende taal en daarmee mensen inspireren?

Abstracte symboliek

In haar werk zijn dan ook verschillende symbolische boodschappen verwerkt die je op het eerste oog niet ziet, maar als toeschouwer wellicht wel onderbewust beleeft. Op een van haar schilderijen staat bijvoorbeeld een trommel. Zowel de trommel als het doek zijn gespannen. Ook de trommelstokjes zijn in beeld. Als kunstenaar bespeelt ze de trommel, maak ook het schilderij en leeft ze haar eigen leven. Tegelijkertijd leven wij ons eigen leven en kunnen wij er altijd voor kiezen om onze eigen trommelstokjes in handen te nemen.

Een ander figuratief voorwerp dat regelmatig terug komt in haar werk is de schaar. Een schaar heeft een abstracte vorm, maar heeft een alledaagse functie en draagt symbolische betekenissen met zich mee legt Corinne uit. Een schaar heeft bijvoorbeeld een botte en een scherpe kant, die symbool staat voor het mannelijke en het vrouwelijke. Een schaar is open en gesloten. Bestaat uit twee delen, maar eveneens uit één. “Alle praktische objecten hebben een betekenis voor ons onderbewuste. In mijn werk ontmoeten ze elkaar. Door te kiezen voor bepaalde kleuren en composities breng ik de betekenissen dichterbij naar de oppervlakte, waardoor we ons er meer bewust van kunnen worden.”

Terug naar de essentie

Elke keer probeert Corinne terug te gaan naar haar essentie en vraagt ze zichzelf bewust af wat ze met haar werk wil vertellen. Dit proces wordt gevoed door haar docentschap. Corinne heeft op diverse kunstacademies in Nederland en Zwitserland lesgegeven waaronder bij de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam en Artez Hogeschool voor kunsten Zwolle. “Als docent wil ik de jonge kunstenaars aanmoedigen om risico’s te nemen en te experimenteren. Als je jong bent kan je nog alle kanten op gaan en heb je de vrijheid om van alles te proberen. Deze vrijheid kan onzekerheid met zich meebrengen.” Corinne probeert ze bewust te maken van hun keuzes en hun eigen handschrift te ontdekken binnen alle mogelijkheden door kritische vragen te blijven stellen. Telkens als ze een vraag stelt aan een van haar studenten stelt ze de vraag onderbewust ook aan haarzelf, waardoor ook haar eigenwerk zich blijft ontwikkelen.

Naast docent zal Corinne altijd leerling blijven. “Alles is al gedaan, dus laten we het vooral niet zelf willen uitvinden, maar van onze voorgangers leren.” Olieverf is haar medium. Deze verf droogt traag. Dit geeft haar de kans om tactisch na te denken, maar tegelijkertijd treedt ze hierdoor in de voetsporen van oude meesters als Frans Hals en Goya. “Het blijft voor mij bijzonder dat ik nu honderden jaren later nog steeds dezelfde Old Holland Scheveningen Warm Grey verf gebruik.

Urenlang kan ze kijken naar olieschilderijen van Mondriaan en Picasso. “Ik lees en ontleed de schilderijen, als een musicus die tijdens een concert naar de verschillende instrumenten luistert. Hoe zijn de lagen opgebouwd? Welke kleuren zijn gebruikt? Ik kan precies zien waar de kunstenaar gestruggeld heeft en leer daarvan. Ik wil de kunstenaars niet evenaren, ik blijf bij mijn eigen handschrift, maar door goed te kijken kunnen zij mij op technisch vlak inspireren.”

Digitale nieuwsgierigheid

Naast de oude meesters, wekt de nieuwe digitale wereld ook haar nieuwsgierigheid. De teken en schilder tools op de Ipad sluiten aan op haar manier van werken. Kleuren wisselen, lagen over elkaar aan brengen en weer wissen. Alleen deze tools geven haar de mogelijkheid om de lagen los van elkaar op te slaan, weer te verwijderen en snel te veranderen. Dit zorgt ervoor dat ze sneller onderzoek kan doen naar composities en kleuren als zij bijvoorbeeld vast zit in een schilderij. Het digitale tekenen maakt haar ook opnieuw bewust van haar eigen handschrift en geeft haar de ruimte om daarmee verder te experimenteren. “Het maken van fouten heeft minder grote gevolgen, want met één klik kan ik terug naar aan voorgaande versie.”

Digitaal werk ziet er anders uit. Strakker, meer gestileerd. Ze ziet het als haar toekomstige uitdaging om het uiterlijk van de virtuele tools weer om te zetten naar olieverf, om ons bewust te maken over de vaak onderbewuste invloed van de nieuwe media. De apps zijn geïnspireerd op de eeuwen oude schildertechnieken, maar beïnvloeden tegelijkertijd de hedendaagse schilderkunst. De digitale wereld wordt hierdoor het alledaagse voorwerp in het werk van Corinne Bonsma. Maar wat zal dan de abstracte onderliggende betekenis zijn die naar boven komt?

Het werk van Corinne Bonsma is hier binnenkort te zien:

Kunst en Vakwerk open werkplaatsen Burgwal en Bakenes op 19 april, Spaarne 61b 11.00-17.00

Presentatie 30 jaar Jeanne Oostingprijs, Kunstrai Amsterdam 29 april - 3 mei 2020

Kunst aus Träumen Hilbertraum, Berlin 24 april- 3mei 2020